

середовища, досягненню мети, завдань та визначення шляхів їх соціальної інтеграції та інклюзії відіграє також проєктування соціального концепту освітнього середовища закладу загальної середньої освіти, який у розроблюваній моделі займає одне з пріоритетних місць.

Проєктування соціального концепту освітньо-розвивального середовища закладу загальної середньої освіти в умовах цифровізації суспільства

*Т. Ф. Алексєєнко,
доктор педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу
інновацій та стратегій розвитку освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Запропоновано соціальний концепт як структурний компонент моделі освітньо-розвивального середовища закладу загальної середньої освіти, який спрямовується на рішення актуальних соціальних проблем і завдань, що постали перед закладами освіти, а також учнями і педагогами в умовах цифровізації суспільства, воєнного стану та на перспективу відновлення України.

Сформульовано авторські визначення базових понять: «соціальний концепт освітнього середовища», «освітньо-розвивальне середовище школяра», «проєктування соціального концепту освітньо-розвивального середовища закладу загальної середньої освіти». Їх покладено в основу проєктування соціального концепту.

Визначено методологічні підходи проєктування (системний, середовищний, аксіологічний, особистісно-орієнтований), принципи (безпеки, розвитковості, креативності, технологічності, утвердження соціально-значущих цінностей, партнерства, моделювання майбутнього, варіативності).

Осмислено труднощі соціальної взаємодії у школах Польщі, які прийняли на навчання біженців з України від початку повномасштабної війни.

Визначено, обгрунтовано й розкрито соціалізаційні контексти розвитку школярів в умовах цифровізації освітнього середовища та війни в Україні; особливості оздоровлення й соціалізації дітей у середовищі дитячих таборів, які в умовах війни виконують компенсаторну функцію щодо подолання освітніх втрат і позитивної соціалізації учнів.

Уточнено поняття «цифрова соціалізація школярів» як процес привласнення соціальних цінностей і набуття соціального досвіду взаємодії, поведінки та спілкування посередництвом доступних інформаційно-комунікаційних технологій і онлайн контекстів, їх відтворення в змішаній офлайн/онлайн реальності.

Узагальнено: основні виклики цифрової соціалізації школярів, розвитку у них цифрової ідентичності; цифрові рішення щодо побудови моделі електронного освітнього простору для шкіл м. Києва.

Обгрунтовано й розкрито: соціально-педагогічну характеристику учнів «мережевого покоління», умови їх позитивної цифрової соціалізації;

гейміфікацію як метод ігрової практики підвищення мотивації до навчання, розширення уявлення про можливості креативних рішень в освітньому процесі; технологію case study для комплексного розвитку і позитивної соціалізації учнів в умовах очного та дистанційного навчання; Google Forms як інструментарій проєктування підручника цифрового суспільства та дослідницьких процедур.

Апробовано результати дослідження в наукових публікаціях у виданні Scopus, фахових виданнях України, матеріалах міжнародних конференцій, а також у науково-педагогічних заходах різних рівнів; на експериментальних майданчиках.

Модель і методика підготовки педагогічних працівників до проєктування варіативного компонента змісту повної загальної середньої освіти в умовах цифровізації суспільства

*Д. О. Пузіков,
кандидат педагогічних наук,
доцент, провідний науковий співробітник
відділу інновацій та стратегій розвитку освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

На сучасному етапі впровадження Концепції «Нова українська школа» актуалізується проблема модернізації змісту повної загальної середньої освіти. Однією із головних цілей на шляху до вирішення цієї проблеми є розширення варіативного компонента змісту повної загальної середньої освіти, отже, варіативного складника освітньої програми школи. Досягнення цієї цілі пов'язано з виконанням низки непростих завдань, а саме: розробленням нормативно-правового і теоретико-методичного забезпечення конструювання варіативного компонента змісту повної загальної середньої освіти та вибору учасниками освітнього процесу часток розширеного варіативного складника освітньої програми школи; підготовленням педагогічних працівників до розроблення курсів за вибором (насамперед для допрофільної підготовки й профільного навчання учнівства); психолого-педагогічною й організаційно-педагогічною підготовкою учасників освітнього процесу до оптимального вибору курсів варіативного складника освітньої програми школи; здійсненням кадрового, матеріально-технічного і фінансового забезпечення цієї діяльності.

Ключовим із наведених вище завдань є підготовлення педагогічних працівників до проєктування варіативного компонента змісту повної загальної середньої освіти, діяльності, яка наповнює реальним значенням процеси автономізації школи, здобуття вчительством академічної свободи.

Результатом підготовлення педагогічних працівників має стати їх довготривала готовність до проєктування варіативного компонента змісту повної загальної середньої освіти. Необхідність досягнення цього результату змусила до розроблення відповідного теоретичного й методичного забезпечення: моделі і методики вказаного вище процесу підготовлення.